

tussen Duin & Dijk

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 14 1 ● 2015

Nieuwsflits

● *Franjerokje. Foto: Marco Faasse.*

Het 'franjerokje' Blackfordia virginica nieuw voor Nederland

Een exemplaar van het kwalletje (hydromeduse) *Blackfordia virginica* werd op 19 augustus 2014 gevangen in een fuik in de Amerikaanse haven te Amsterdam. In 2013 werd op dezelfde plek waarschijnlijk een exemplaar van dezelfde soort gevangen. De kwal is losgelaten en er is slechts een globale tekening en een filmpje beschikbaar. Het 'franjerokje' betreft een brakwatersoort die momenteel op diverse continenten voorkomt en waarschijnlijk is geïntroduceerd. Het oorsprongsgebied is niet met zekerheid bekend. De introductie in Nederland heeft waarschijnlijk plaatsgevonden met ballastwater. Om de interesse van waarnemers te stimuleren wordt een Nederlandse naam voorgesteld: 'franjerokje', in verband met de opvallende rand met tentakelbulbi en de eerste indrukken van de waarnemers.

Marco Faasse & Martin Melchers

Broedsucces veldleeuwerik niet hoger door faunaranden

Om vogels in akkerbouwgebieden te behouden zijn de huidige maatregelen, zoals faunaranden, onvoldoende, zo blijkt uit onderzoek van Wageningen Universiteit en Werkgroep Grauwe Kiekkendief, waarop Marije Kuiper op 9 januari 2015 is gepromoveerd. Om de effecten van faunaranden te onderzoeken is gedetailleerd gekeken naar de veldleeuwerik.

Deze vogel is de afgelopen decennia met maar liefst 97% afgenomen in Nederland. Faunaranden hadden, ondanks het betere voedselaanbod, geen positief effect op het gewicht van jonge veldleeuweriken. Het broedgewas bleek hiervoor belangrijker: de jongen hadden een goed gewicht in grasland en luzerne, meerjarige gewassen waarin geen insecticiden worden gebruikt, maar waren aanmerkelijk lichter in tarwe, een gewas waarin insecticiden gangbaar zijn en de beschikbaarheid van voedsel laag was. Ook bleken faunaranden geen positieve invloed te hebben op de overleving van de jongen.

Boek over vogels in Zuid-Kennemerland op komst

Een florierende kolonie lepelaars, die – hoe ongebruikelijk – broedt in bomen te midden van een net van snelwegen en vliegtuigbanen centraal in hartje Randstad. De komst van de havik, die op reso-

lute wijze korte metten maakt met voorheen gevestigde verhoudingen tussen roofvogels en uilen in het duingebied. Vogelsoorten als kerkuil, slechtvalk, gierzwaluw, ijsvogel en oeverzwaluw, die dankzij de inzet van de mens een mooie toekomst hebben of het op eigen houtje proberen te redden. En dan zijn er ook nog de stadsvogels, waarvan de huismus een kwijnend bestaan leidt en waarvan de meeuwen voor sommigen uitgroeien tot plaaggeesten. Ziedaar de rijke oogst van recente ontwikkelingen van het vogelbestand in de regio Zuid-Kennemerland en Haarlemmermeer. Met man en macht werken leden van de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland al twee jaar aan een overzicht van de stand van zaken van de wilde vogels in deze regio. Het wordt een bijna 250 pagina's dik boek met als titel *Vrije vogels, dynamiek van de vogelstand van Zuid-Kennemerland en Haarlemmermeer* en zal vanaf 1 mei 2015 verkrijgbaar zijn.

● *Veldleeuwerik. Foto: Jankees Schwiebbe.*

● Bedelende boerenzwaluwen. Foto: Piet Munsterman.

De vogelwerkgroep is een actieve vereniging, die al ruim zestig jaar bestaat en in die periode veel onderzoek heeft gedaan naar de stand van vogels rond Haarlem. In 1998 is al dat onderzoekswerk voor het eerst gebundeld in 'Vogels in het landschap van Zuid-Kennemerland en de Haarlemmermeer', een uitgebreide inventarisatie aan de hand waarvan nieuwe ontwikkelingen gemakkelijk geboekstaafd kunnen worden. Dat boek schetst een beeld van het voorkomen van vogels in de jaren tachtig en begin negentig van de vorige eeuw in dit gebied. Dat is dus al weer minimaal twintig jaar geleden. En in twintig jaar kan in de vogelwereld veel veranderen.

Een goede reden én hoog tijd dus om al die informatie te actualiseren. Bovendien was er nog een aanleiding: in 2015 bestaat het verenigingsblad 'Fitis' van de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland namelijk vijftig jaar.

Talrijke ontwikkelingen liggen ten grondslag aan het huidige vogelbestand in de regio. Er is weliswaar geen 'crisis' geweest, zoals wij die zelf hebben mogen ervaren, maar de huidige weidevogelstand baart zeker zorgen. Het wonderbaarlijke herstel van de roofvogelbevolking heeft tot de dag van vandaag

grote gevolgen voor het wel of niet voorkomen van soorten, zoals ook de ontwikkeling van de samenleving soms wel en soms ook niet ruimte laat voor het leven van wilde vogels in onze omgeving. Denk bijvoorbeeld aan het doden van tienduizenden ganzen per jaar voor de vliegveiligheid rond Schiphol.

In het nieuwe boek leggen wij uiteraard het accent op vogels, maar ook ingrepen in de natuur komen aan bod. Op deze wijze bieden we de inwoners van Zuid-Kennemerland en Haarlemmermeer niet alleen een overzicht van een intense vorm

van natuurbeleving in de eigen achtertuin, maar tevens een mooi overzicht van de rijkdom van de natuur in dit gebied.

In kort bestek besteedt het boek aandacht aan uiteenlopende thema's als hiervoor genoemd. Het sluit af met een voorzichtige blik naar de toekomst, waarin hopelijk voor mensen én voor vogels een plaats is ingeruimd. Vanaf 1 mei 2015 met veel schitterende foto's verkrijgbaar in de boekhandel.

Jan Kuys, Johan Stuart, Antje Ehrenburg, Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland

● Slobeenden. Foto: Hans Schouten.

